

KİLİS YATIRIM ORTAMI

Kalkınmanın Yolu İpekyolu

Ağustos, 2021

1. İl ekonomisinin genel görünümü:

Tablo 1. Kilis GSYİH Sektörel Dağılımı

Kilis İl bazında gayrisafi yurt içi hasıla, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre, cari fiyatlarla (1000 TL)			
	2017	2018	2019
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	542 014	659 481	793 375
Sanayi	234 721	291 041	391 679
İmalat sanayi	203 829	253 920	334 926
İnşaat	242 028	241 672	263 559
Hizmetler	415 839	500 486	488 656
Bilgi ve iletişim	16 553	22 513	33 084
Finans ve sigorta faaliyetleri	41 556	44 563	52 328
Gayrimenkul faaliyetleri	282 400	325 099	370 584
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	172 477	159 404	173 852
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	587 034	854 141	1 119 528
Diğer hizmet faaliyetleri	33 850	39 543	50 162
TOPLAM	2.772.301	3.391.864	4.071.734

Kaynak: TÜİK

Gayri safi yurtiçi hâsıla, iktisadi gelişmişlik düzeyinin en önemli göstergelerinden biridir. Kilis gayri safi yurtiçi hasılası Türkiye toplamının binde 2'sini oluşturmaktadır. İktisadi faaliyet kodlarına göre bakıldığında, kente en fazla değerini sırasıyla Kamu, Tarım Ormancılık ve Balıkçılık son olarak hizmetler alanında yarattığı görülmektedir.

Tablo 2. Kilis GSYİH Sektörel Dağılımı (%)

Kilis İl bazında gayrisafi yurt içi hâsıla, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre, cari fiyatlarla (%)			
	2017	2018	2019
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	19,5	19,4	19,5
Sanayi	8,4	8,6	9,6
İmalat sanayi	7,3	7,5	8,2
İnşaat	8,7	7,1	6,5
Hizmetler	14,9	14,8	12,0
Bilgi ve iletişim	0,5	0,7	0,8
Finans ve sigorta faaliyetleri	1,4	1,3	1,3
Gayrimenkul faaliyetleri	10,1	9,6	9,1
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	6,2	4,7	4,3
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21,1	25,2	27,5
Diğer hizmet faaliyetleri	1,2	1,2	1,2
TOPLAM	100	100	100

Kaynak: TÜİK

Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri” Kilis ili GSYİH içinde %27,5 paya sahiptir. Sanayi sektörünün payı %9,6 ve hizmetler sektörünün payı %12’dir.

Tablo 3. Kilis Yıllara Göre İhracat ve ithalat Değişimi

Kilis İthalat İhracat (1000 USD)			
	İthalat	İhracat	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
2013	21.051	26.183	124
2014	21.795	46.023	211
2015	39.832	83.167	209
2016	35.410	107.300	303
2017	41.245	86.940	211
2018	65.091	94.543	145
2019	10.972	43.415	396
2020	50.794	68.211	134

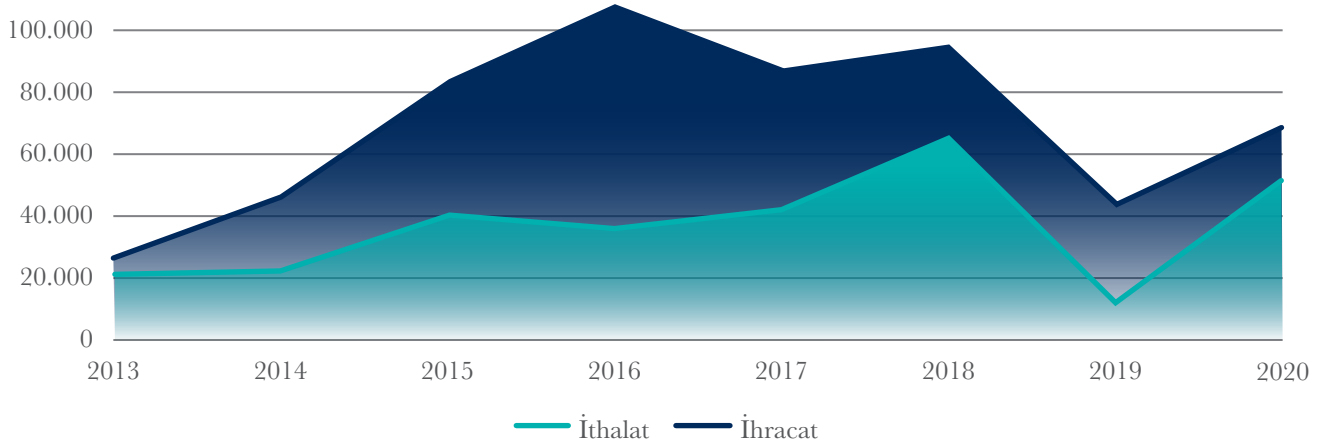
Kaynak: TÜİK

KILIS YATIRIM ORTAMI

Kilis'in dış ticaret verileri incelendiğinde, ihracatın yıllar itibariyle değişken olduğu görülmektedir. 2015 yılında 83 milyon dolar ihracat gerçekleştiren Kilis, 2020 yılında 68 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir. İlin ithalatı ise 2013-2020 döneminde 26-107 milyon dolar arasında bir değere sahiptir. Kilis'te ihracatın ithalatı karşılama oranı %100'ün üzerindedir. Yani Kilis, yaptığı ithalattan daha fazla ihracat yapmaktadır.

Şekil 1. Kilis Yıllara Göre İhracat ve İthalat Grafiği

Kaynak: TÜİK

Tablo 4: Kilis İl Nüfus İstatistikleri

	2018	2019	2020
Nüfus yoğunluğu (kilometrekareye düşen kişi sayısı)	99,82	99,78	99,99
Ortalama hane halkı büyüklüğü	3,65	3,56	3,52
Toplam yaş bağımlılık oranı (%)	57,48	58,22	58,39
Toplam nüfus	142.541	142.490	142.792
Yaşlı bağımlılık oranı (%)	12,41	12,82	13,18
Yurt dışından Türkiye'ye gelen göç	488	594	-
Yıllık nüfus artış hızı (binde)	44,63	-0,36	2,12

Kaynak: TÜİK

2020 TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre, Kilis toplam nüfusunun 142.792 kişi ve yıllık nüfus artış hızının binde 2,12 olduğu görülmektedir. Nüfus yoğunluğu incelendiğinde, ilde km² başına düşen kişi sayısının 100 olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 5: Kilis ili Girişim Sayıları

	Toplam Girişim Sayısı
2017	5.665
2018	5.791
2019	6.288

Kilis ili için girişim sayılarına bakıldığında giderek artış gözlemlenmektedir. 2019 yılında toplam girişim sayısı 6.288'dir

Tablo 6: Kilis OSB İstatistikleri

OSB Adı	OSB Alanı(ha)	Toplam Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Sanayi Parseli	Boş Sanayi Parseli	İnşaat Halindeki Sanayi Parseli	Üretimdeki Sanayi Parseli
Kilis OSB	384,7	90	90	-	23	34
Polateli Tekstil İhtisas OSB	1.303,4	908	-	908	-	-

Tablo 7: Kilis'in Önemli Destinasyonlara Uzaklığı

Sınır Kapıları	Limanlar	Önemli Şehirler
Kilis Öncüpınar (Suriye) 5 km	Hatay (İskenderun) 150 km	Gaziantep 57 km
Kilis Çobanbey (Suriye) 36 km	Mersin 312 km	Mersin 330 km
Hatay Cilvegözü (Suriye) 152 km		Hatay 147 km Halep (Suriye) 70 km
Şırnak Habur (Irak) 570 km		

Kilis'in sınırlara ve önemli limanlara yakın olması ilin ihracat potansiyelini oldukça artırmaktadır. Lojistik maliyetleri görece düşük olan Kilis'in İskenderun limanına olan uzaklığı 150 km Mersin limanına ise 312 km'dir.

KILIS YATIRIM ORTAMI

Tablo:8 Kilis ili en çok ihracat yapılan ülkeler

1.000 \$	2018	2019	2020
SURİYE	30.229	30.183	32.673
IRAK	11.941	10.010	6.665
İSRAİL	349	1.289	1.194
LİBYA	1.346	2.456	630
İRAN	72	558	500
SUUDİ ARABİSTAN	187	539	473
BAE	564	168	361
KATAR	552	5.660	337
ÜRDÜN		60	226
ABD	3	10	155

Kaynak: TİM

Kilis'in en çok ihracat yaptığı ülke Suriye'dir. 2020 ihracat verilerine bakıldığında 2020 verilerine bakıldığında ihracatın %75'i Suriye'ye yapılmıştır.

Tablo:9 Kilis ili en çok ihracat yapılan sektörler

Sektör (1000\$)	2018	2019	2020
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	3.473	10.719	16.027
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	4.220	4.904	5.353
Elektrik Elektronik	3.047	1.227	4.484
Deri ve Deri Mamulleri	3.164	3.745	3.532
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	6.983	5.440	3.184
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	7.877	16.651	3.080
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	4.364	2.263	2.042
Otomotiv Endüstrisi	3.890	1.486	1.880
Makine ve Aksamları	1.495	916	1.331
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	2.807	4.605	1.131

Kaynak: TİM

Son yıllarda ihracat rakamlarında yüksek artış gösteren “Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri” sektöründe 2020 yılında 16 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Tablo 10: Kilis Tarım ve Hayvancılık İstatistikleri

	2018	2019	2020
Büyükbaş hayvan sayısı (baş)	12.999	13.000	12.950
Küçükbaş hayvan sayısı (baş)	210.009	219.616	226.001
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı (ton)	194.541	204.664	230.222
Toplam işlenen tarım alanı (hektar)	48.105	46.012	46.802
Örtü altı sebze ve meyve üretim miktarı (ton)	90	78	60

Kaynak: TÜİK

Tablo 11: Kilis Patent ve Faydalı Model Başvuru Sayısı

Yıl	Marka	Patent	Faydalı Model	Tasarım
2010	38	1	2	3
2011	30	0	2	2
2012	36	4	0	3
2013	42	1	0	3
2014	44	1	0	0
2015	49	1	2	4
2016	63	3	0	12
2017	60	1	0	9
2018	70	1	2	12
Toplam	432	13	8	48

Kaynak: TPE

Türk Patent Enstitüsü verilerine göre 2018 yılında Kilis'te patent başvuru sayısı 1, faydalı model başvuru sayısı 2'dir. Kilis'te faydalı model, tasarım ve patent başvuru sayılarının Türkiye ortalamasından düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum Kilis ilinde katma değerli ürün üretilmediğinin işaretidir.

KILIS YATIRIM ORTAMI

B-) Cazip Yatırım Teşvik İmkânları

Kilis Bölgesel Teşvik Uygulamalarında 5. Bölge desteklerinden yararlanmaktadır bunun yanı sıra 07.10.2020 Tarih ve 31267 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 3063)” karar ile Kilis İli OSB’de yapılacak yatırımlar 6. Bölgenin tüm desteklerinden aynı oran, süre ve miktar olarak yararlanması kararı alınmıştır. Cazibe Merkezi Programı kapsamında Kilis OSB’de yapılacak **imalat sanayii yatırımları** (US-97 Kodu: 15-37) için asgari sabit yatırım tutarı 2 milyon TL’dir. Bu karar ile daha önce verilmeyen Sigorta İşçi Primi desteği ve Gelir Vergisi Stopaj desteği verilmeye başlanmıştır.

Destek Unsurları			BÖLGELER					CMP*	
			I	II	III	IV	V		VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	50	50	-
		OSB İçi	20	25	30	40	55	55	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	10 yıl	10 yıl	-
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	12 yıl	12 yıl	10 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		YOK	YOK					
Sigorta Primi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl	10 yıl
Enerji Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	%25

*Yatırımların Kilis ili Cazibe Merkezleri Programı kapsamında yapılması durumunda

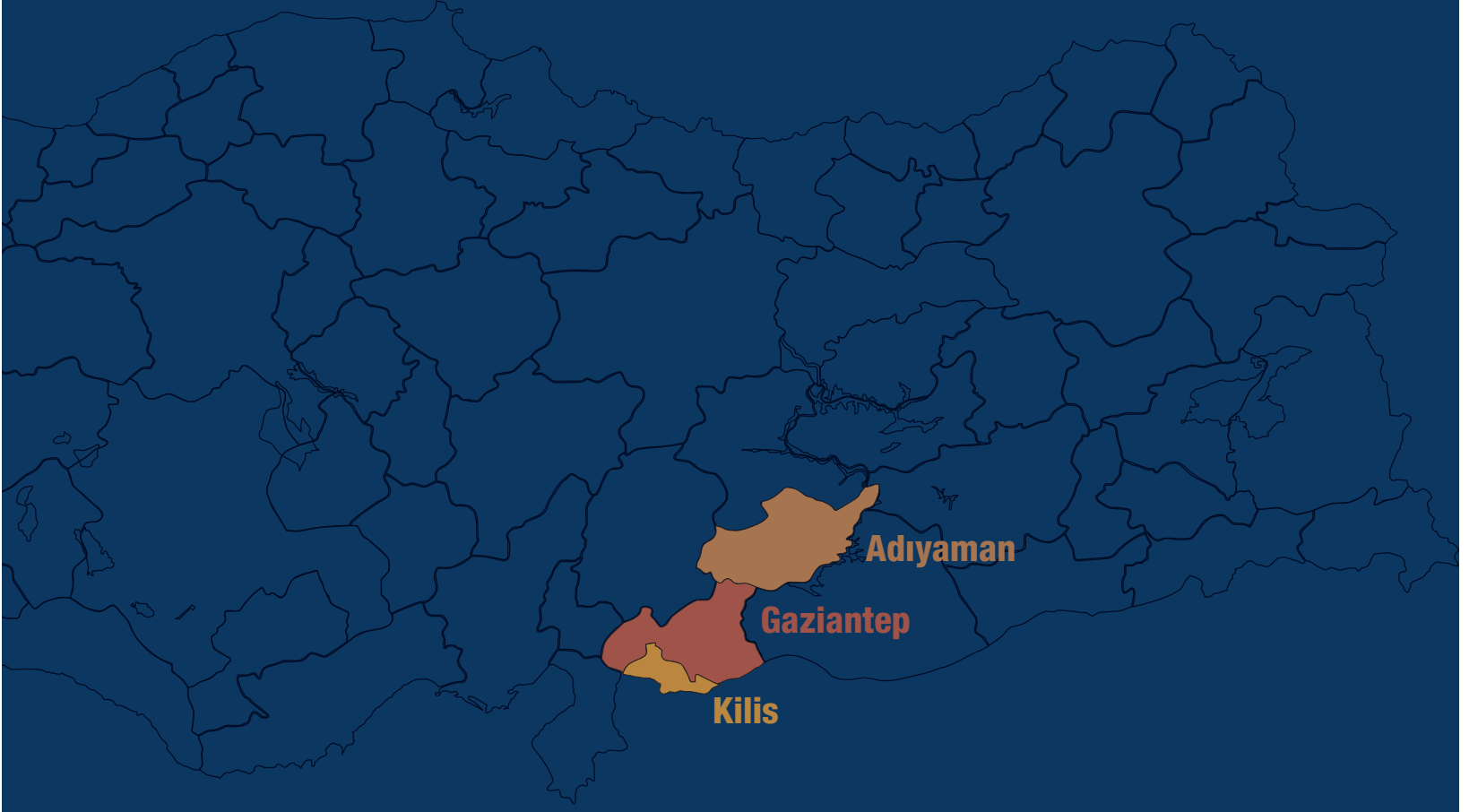

Tablo:12 Kilis Yatırım Teşvik İstatistikleri

Yıllar	Belge Sayısı	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam (Kişi)
2001-2018	116	1.578	2.955
2019	17	249	430
Toplam	133	1.827	3.385

Kaynak: Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü Kaynak: Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü

KILIS YATIRIM ORTAMI

T.C.
İpekyolu Kalkınma Ajansı

İncilipınar Mah. Muammer Aksoy Bulvarı
Vakıflar Güven İş Merkezi Kat: 1-2-3 Şehitkâmil/GAZİANTEP

Telefon: 0342 231 07 01/02 • Faks: 0342 231 07 03

E-posta: info@ika.org.tr

Adiyaman Yatırım Destek Ofisi

Alitaşı Mah. Gölbaşı Cad. No:137
Kat: 4 Daire No: 5-6 ADIYAMAN

Telefon: 0416 213 14 44 • Faks: 0416 213 14 45

Kilis Yatırım Destek Ofisi

Şehitler Mah. Cambazlar Sok. No: 9 KİLİS
Tel: 0348 814 51 98 • Faks: 0348 814 51 98